

“БИТУМИНА МОНГОЛИА” ХХК

**“БИТУМИНА МОНГОЛИА” ХХК-ИЙН УЛААНБААТАР ХОТЫН
БАЯНГОЛ ДҮҮРГИЙН 20-Р ХОРООНД БАЙРЛАХ “АВТО ЗАМЫН
ТЕРМОПЛАСТИК БУДГИЙН ҮЙЛДВЭР” ТӨСЛИЙН 2024 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

РД: 5814227

УЛААНБААТАР ХОТ 2024 ОН

ГАРЧИГ

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	2
1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл	2
1.2 Төслийн байршил.....	4
ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	6
2.1 Байгаль орчны төлөв байдал.....	6
ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ.....	8
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТЫН БИЕЛЭЛТ.....	15
ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	17
ЗУРГАА.ОРЧНЫ ТОХИЖИЛ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	19
ДОЛОО. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	20
АРАВ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ҮР ДҮН.....	24
АРВАН НЭГ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ҮР ДҮН.....	28
АРВАН ХОЁР. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ҮР ДҮН.....	28

ТАЙЛАНД ОРСОН ХҮСНЭГТЭН МЭДЭЭЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн ерөнхий мэдээлэл.....	2
Хүснэгт 2. Төслийн талбайн булангийн цэгүүдийн солбилцол.....	5
Хүснэгт 3. Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим хугацаа	8
Хүснэгт 4. Гол нөлөөллийн дүн шинжилгээ.....	8
Хүснэгт 5. Автомашин асаалттай байх үеийн ялгаруулах хийн хэмжээ	11
Хүснэгт 6. Автомашины утааны бүрдэл найрлага	11
Хүснэгт 7. Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл.....	14
Хүснэгт 8. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн нотолгоо.....	17

ТАЙЛАНД ОРСОН ЗУРГАН МЭДЭЭЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1.Төслийн талбайн байршлын зураг	4
Зураг 2.Төслийн талбайн эвдрэлийн зураглал.....	7

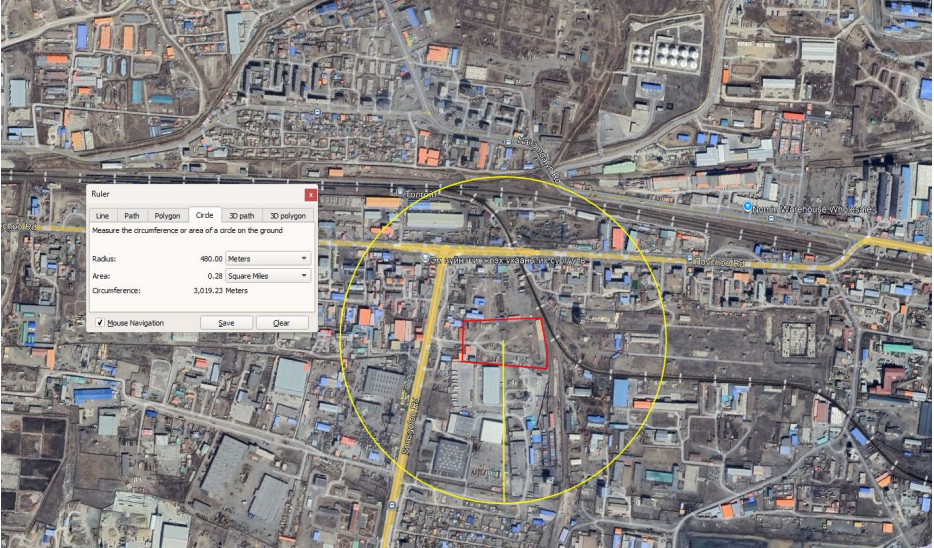
НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл

Төслийн талбайд автозамын термопластик будгийн үйлдвэр, Битум хайлуулах үйлдвэр, Хүйтэн асфальтны үйлдвэрүүд үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Төслийн үйл ажиллагаанд Монгол улсын болон олон улсын чанарын стандартыг мөрдөж удирдлагын болон гүйцэтгэлийн бүх түвшинд чанарын менежментийн тогтолцоог бүрдүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд 2020 онд ISO 9001:2015 стандартыг нэвтрүүлэн дэлхийд тэргүүлэгч Францын АФНОР группээр аудитлагдаж баталгаажсан. Цаашид дээрх төрлийн бүтээгдэхүүнийг импортоор бус 100% дотооддоо үйлдвэрлэж, улмаар бусад улс оронд экспортлон үндэсний брэнд бий болгох зорилтыг тавин ажиллаж байна.

Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн ерөнхий мэдээлэл

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл		
1.1	Төсөл хэрэгжүүлэгч:	“Битумина монголиа” ХХК “Авто замын термопластик будгийн үйлдвэр” төсөл
1.2	Регистрийн дугаар:	РД: 5814227
1.3	Улсын бүртгэлийн дугаар:	УБД: 9011470032
1.4	Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг:	Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Энхтайваны өргөн чөлөө, Экспресс тауэр, 14 давхар Утас: 77117730, 88117524
1.5	Хог хаягдлын гэрээ	“Баянгол шинэ өргөө” ОНӨААТҮГ-тай хийсэн 2020 оны 03 сарын 05- ны өдрийн № 5/1293 дугаар бүхий гэрээ
1.6	Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ:	“Сонсголон торх” ХХК-тай хийсэн Улаанбаатаор хот, Баянгол дүүрэг, 20-р хороо, Үйлдвэрийн бүс, Сонсголонгийн ам гудамж, 5 тоотод байршилтай газрыг түүний хэрэглэгдэхүүний хамт түрээслэх гэрээ
1.7	Дүүргийн Засаг даргын санал	2020 оны 05 сарын 08-ны өдрийн Байгаль орчны ерөнхий үнэлгээ хийлгэхэд татгалзах зүйлгүй тухай санал
1.8	Ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт	Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын яамны 2020 оны 05 сарын 20-ний өдрийн 13/3578 тоот дүгнэлт
Хоёр. Төслийн талаарх мэдээлэл		
2.1	Төслийн нэр	“Битумина монголиа” ХХК-ийн Улаанбаатар хот Баянгол дүүргийн 20-р хороонд байрлах “Авто замын термопластик будгийн үйлдвэр” төсөл
2.2	Төслийн байршил	“Битумина монголиа” ХХК-ийн төслийн талбай нь Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн 20-р хорооны нутаг дэвсгэрт байрлана. Газрын байршил нь үйлдвэрлэлийн районд оршдог бөгөөд орон сууц, олон нийтийн байгууламж бүхий хэсгээс 480м-ийн зайд байрладаг нь “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага” MNS 5105:2001 стандартын шаардлагыг хангаж байна.

																														
2.3	Төслийн зорилго	<p>Эх орны түүхий эдийг сайн чанарын нэмэлт материалтай хослуулан олон улсын стандартад нийцсэн авто замын тэмдэглэгээний будаг үйлдвэрлэх нь бидний гол зорилго юм. Ингэснээр 20-30 хүний ажлын байр шинээр бий болж, авто замын салбарын мэргэжилтэн бэлтгэх, бүтээгдэхүүн материал туршиж шинжлэх орчин үеийн лабораторийг ашиглалтад оруулах зэрэг улс орны эдийн засагт хувь нэмэр оруулах ажлуудыг төлөвлөн ажиллаж байгаа юм. Цаашид дээрх төрлийн бүтээгдэхүүнийг импортоор бус 100% дотооддоо үйлдвэрлэж, улмаар бусад улс оронд экспортлон үндэсний брэнд бий болгох зорилтыг тавин ажиллаж байна.</p>																												
2.4	Төслийн ерөнхий төлөвлөгөө	<p>Төслийн талбайд автозамын термопластик будгийн үйлдвэр, Битум хайлуулах үйлдвэр, Хүйтэн асфальтны үйлдвэрүүд үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Төслийн үйл ажиллагаанд Монгол улсын болон олон улсын чанарын стандартыг мөрдөж удирдлагын болон гүйцэтгэлийн бүх түвшинд чанарын менежментийн тогтолцоог бүрдүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд 2020 онд ISO 9001:2015 стандартыг нэвтрүүлэн дэлхийд тэргүүлэгч Францын АФНОР группээр аудитлагдаж баталгаажсан.</p>																												
2.5	Төслийн хүчин чадал	<p>Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж нь орчин үеийн технологийг шингээсэн, үйлдвэрлэл савалгаа хосолсон цогц үйлдвэр юм. Хүчин чадал: 15тн/цаг Горим: Бүрэн автомат</p> <table border="1" data-bbox="539 1339 1455 1624"> <thead> <tr> <th>No.</th> <th>Материалын нэр</th> <th>Нэгж</th> <th>Хэмжээ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>C5 Petroleum resin</td> <td>тн</td> <td>150.0</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Titanium dioxide</td> <td>тн</td> <td>20.0</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Glass beads</td> <td>тн</td> <td>150.0</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>EVA</td> <td>тн</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>PE wax</td> <td>тн</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Quartz sand</td> <td>тн</td> <td>300.0</td> </tr> </tbody> </table>	No.	Материалын нэр	Нэгж	Хэмжээ	1	C5 Petroleum resin	тн	150.0	2	Titanium dioxide	тн	20.0	3	Glass beads	тн	150.0	4	EVA	тн	10	5	PE wax	тн	10	7	Quartz sand	тн	300.0
No.	Материалын нэр	Нэгж	Хэмжээ																											
1	C5 Petroleum resin	тн	150.0																											
2	Titanium dioxide	тн	20.0																											
3	Glass beads	тн	150.0																											
4	EVA	тн	10																											
5	PE wax	тн	10																											
7	Quartz sand	тн	300.0																											
2.6	Төслийн хог хаягдал	<p>Хатуу хог хаягдал: Ахуйн хатуу хог хаягдлын тооцоогоор хоногт 4.5 кг, жилд 0.95 тн орчим хаягдал гарах бөгөөд харьяа дүүргийнхээ холбогдох /ТҮК/-тэй байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэх, ачуулах асуудлыг цаг тухайд нь тогтмол шийдвэрлэдэг байна. Хог хаягдлыг дараах байдлаар ангилан ялгана.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдал: Төрөл бүрийн цаас, картон, цаас, хуванцар сав, сав баглаа боодол, төрөл бүрийн шилэн сав, модон эдлэлийн хаягдал, гялгар уут гэх мэт ✚ Бусад хог хаягдал: Үнс, түргэн муудах хоол хүнсний хаягдал, ариун цэврийн хэрэгслэлийн хаягдал, дахин ашиглах хог хаягдлын ангилалд ороогүй бусад хог хаягдлууд ✚ Ахуйн аюултай хог хаягдал: Өөрөө явагч тээврийн хэрэгслээс үүсэх хаягдал /ашигласан тос, масло, үл хөлдөх шингэн, дугуй/ унтраалга-залгуурын 																												

төхөөрөмж, өдрийн гэрэл, электрон барааны хаягдал /компьютер, телевизор, гар утас/ цэвэрлэгээний бодис, зарим тусгай батерей зэргүүд хамаарна.
Доорхи зургийн дагуу ялгаж хаях шаардлагатай

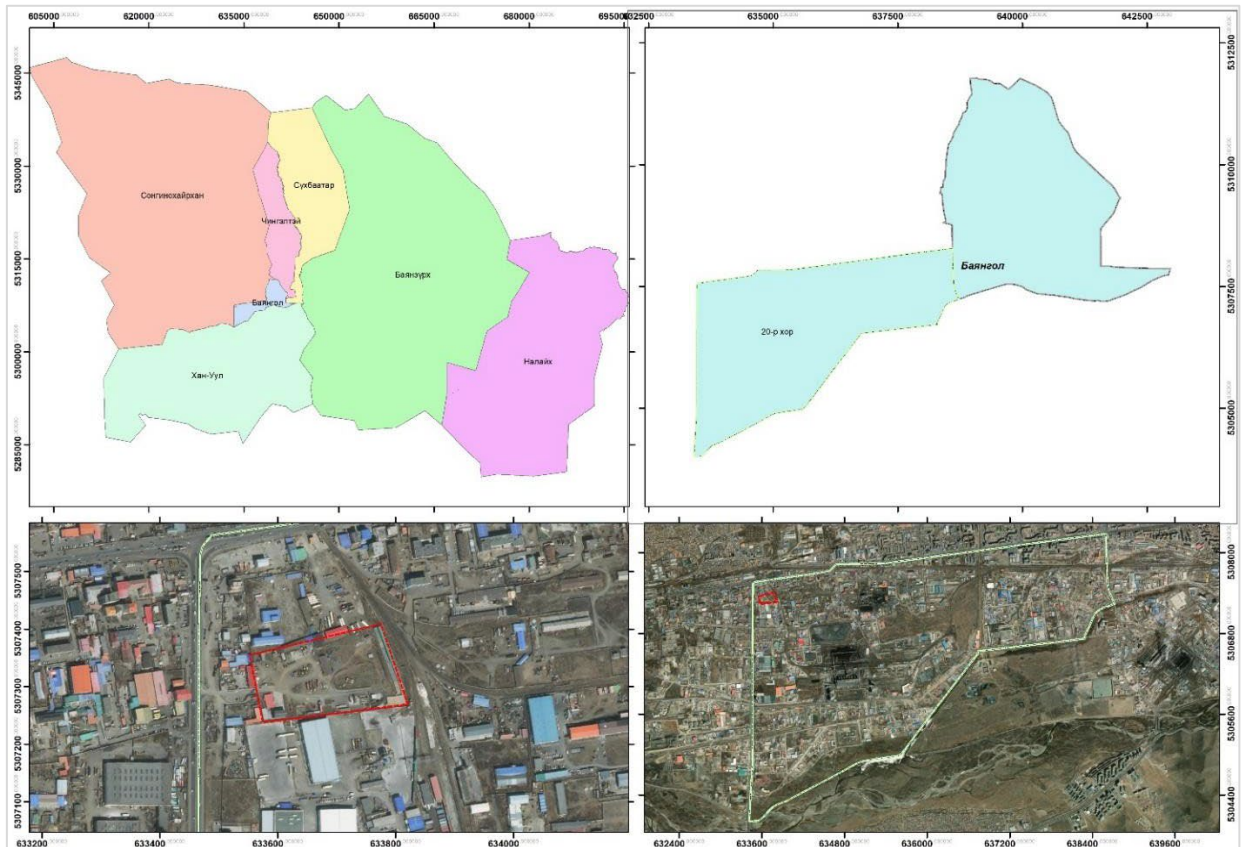

Шингэн хог хаягдал:
Нийт 15 ажилтантай гэж үзвэл хоногт 1.2 м³, жилд амралт баяр ёслолын өдрийн хасаад 210 хоног ажиллах хугацаанд нийт хэрэглэх усны хэмжээ 252.0 м³/жил болно.
Төвлөрсөн бохирын системд холбогдсон болно.

Хийн хаягдал:
Үйлдвэрийн хийн хаягдал үүсэх эх үүсвэрүүд гэвэл автомашины утаа, тээврийн хэрэгслийн тоосжилт зэрэг байна.
Үйлдвэрийн ашиглалтын 5 жилийн хугацаанд нийт 1481.7 тн /жилд 493.9 тн/ дизель түлш зарцуулахад хөө – 22.96 тн, СО-0.000148 тн, нүүрстөрөгч-0.000445 тн, NO₂-0.00005927 тн, SO₂-0.00002963тн, бензопирин-0.000474 тн буюу нийтдээ 22.96 тн хорт хий ялгарахаар байна.

1.2 Төслийн байршил

“Авто замын термопластик будгийн үйлдвэр” төслийн талбай нь Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн 20-р хорооны нутаг дэвсгэрт байрлана.

Зураг 1.Төслийн талбайн байршилын зураг

Хүснэгт 2. Төслийн талбайн булангийн цэгүүдийн солбилцол

№	X	Y
1	5309469.99	633610.11
2	5309472.32	633624.71
3	5309480.98	633622.84
4	5309493.28	633659.12
5	5309483.93	533662.76
6	5309499.13	633702.13
7	5309508.52	633698.51
8	5309512.82	633711.12
9	5309516.41	633722.78
10	5309493.79	633729.61
11	5309521.15	633818.45
12	5309440.71	633845.55
13	5309382.30	633626.65

ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2.1 Байгаль орчны төлөв байдал

Нийслэлийн ногоон бүс нь хотгор гүдгэрийн хувьд Улаанбаатар хотыг тойрон хүрээлэх Хэнтийн нурууны баруун захын салбар дундаж, нам уулс, тэдгээрийг тусгаарлан орших голуудын хөндийгөөс бүрдэнэ. Эдгээр уулс нь Сибирийн геоморфологийн их мужийн Хэнтийн мужид багтах хавтгайдуу оройтой, эрсэвтэр хажуу бүхий дундаж уулсын системд хамаардаг.

Хот орчмын ногоон бүсэд нийслэл хотыг хүрээлэн орших Сонгинохайрхан /1652.3м/, Толгойт /1831.5м/, Чингэлтэй /1949.7м/, Баянзүрх /1834.3/, Богд уул /2256.3 м/-ээс гадна Сэлбэ, Улиастай, Тэрэлж, Заан голуудын савд хамаарах Өрхийн хойт нуруу /2474.9м/, Нүдэнтийн бор эрэг /2495.2м/, Баянбараатын сарьдаг /2403.3м/, Хойт давааны сарьдаг /2422.9м/ болон Өвөр горхийн уулс багтана. Эдгээр уулс нь эрт ба дунд төмөрлийн эриний настай, гүний болон тунамал чулуулгаас голлон тогтжээ. Тухайлбал триасын дээд, фрийн доод галчны боржин, боржин диорит, боржин сиенит, шүлтлэг боржин чулуулаг нь эрт төрмөлийн эриний элсэн чулуу, занар зэрэг тунамал чулуулгийн зузаалгыг зүсч гарсан идэвхитэй хил заагийг үүсгэх бөгөөд боржингийн биетүүд нь Горхийн район, Богд уул зэрэгт өндөг маягийн зуйван хэлбэрийг олж тогтсон байдаг.

Хотын ногоон бүсэд хамрагдах дундаж нам уулс нь ихэвчлэн ой тайгаар бүрхмэл, хад чулуу элбэг олон тооны голын хөндий, амуудаар зүсэгдэн ихээхэн хэрчигдэж бартаажсан байдаг онцлогтой бөгөөд уулсын хажуу нь өөр хоорондоо адилгүй, зарим уулсад ар хажуу нь эгц бөгөөд урт, өвөр хажуу нь налуувтар байхад зарим газар үүний эсрэг байдалтай. Ялангуяа боржин чулуу элбэг тархсан Өвөр Горхи зэрэг газарт боржин цохион сүрлэг уулс, сэрвэн дэл, хяр, үлдэц, хад цонжин элбэг тааралдана. Энэ нь ой модтой хоршин нийлж байгалийн өвөрмөц үзэсгэлэнг бий болгодог.

Уулын бэл, хормойгоор делюви-пролювийн хурдас тархах ба энэ нь гол төлөв хэмхдэс чулуу агуулсан элс, элсэнцэр, шавранцар материалаас бүрдэнэ. Харин Туул, Сэлбэ, Улиастай голуудын хөндий дагуу дөрөвдөгчийн сэвсгэр хайр, хайрган хурдас тархсан байна. энэ хурдасны зузаан Туул голын үйлдвэрийн районд 50-60м, Сэлбэ голын хөндий 27м хүрдэг байна.

Улаанбаатар хот манай оронд тархсан олон жилийн цэвдгийн өмнөт хилийн орчим байрладаг онцлогтой. Туул гол болон эдгээрийн цутгал Тэрэлж, Улиастай, Сэлбэ голуудын хөндийд цэвдэг ихээхэн тархсан. Энэ нь хөндийн гадаргад илэрсэн усан овойлт, янз бүрийн халиа тошинцорын үлдэгдлүүд ихээхэн тархмал орших намаг, термокарст, хөрс гулгалт, алган хүрээ зэрэг зүйлээр илэрдэг байна.

Ногоон бүсийн дэвсгэрт багтах уулсын олон жилийн цэвдэгийн тархалт, зузаан, температур үндсэндээ газрын өндөршлийн бүслүүрийн зүй тогтолд захирагдах бөгөөд эдгээр нь өөр хоорондоо тодорхой хамаарлаар хувьсч өөрчлөгдөнө. Иймд дээрх уулс нь харьцангуй өндөр температуртай, бараг мөсжилтгүй хүйтэн хадан чулуунаас тогтсон олон жилийн цэвдэг арлан тарлан байдлаар зонхилж тархсан нутагт хамрагдана.

Цэвдэгт үзэгдлүүд дотроос Улаанбаатар хотын орчимд голын хөрсний усны халиа зонхилно. Хот орчмын халиа 11 сараас эхлэн 3 сарын дунд үе хүртэл үүсч тогтворжино. Халианы талбайн хэмжээ 100-3000м, мөсний зузаан 0.5-1.5м байна.

Хот орчмын ул хөрсний улирлын хөлдөлт гэсэлтийн гүн байгалийн ердийн нөхцөлд 2.8-4.8м хүрнэ. Уг хөрс 10 сарын сүүлчээс эхлэн хөлдөж 3 сарын сүүлчээр хамгийн гүн хөлдөлт болно. 4 сараас гэсэж эхлэх ба 7 сарын сүүлч гэхэд бүрэн гэсэж дуусдаг байна.

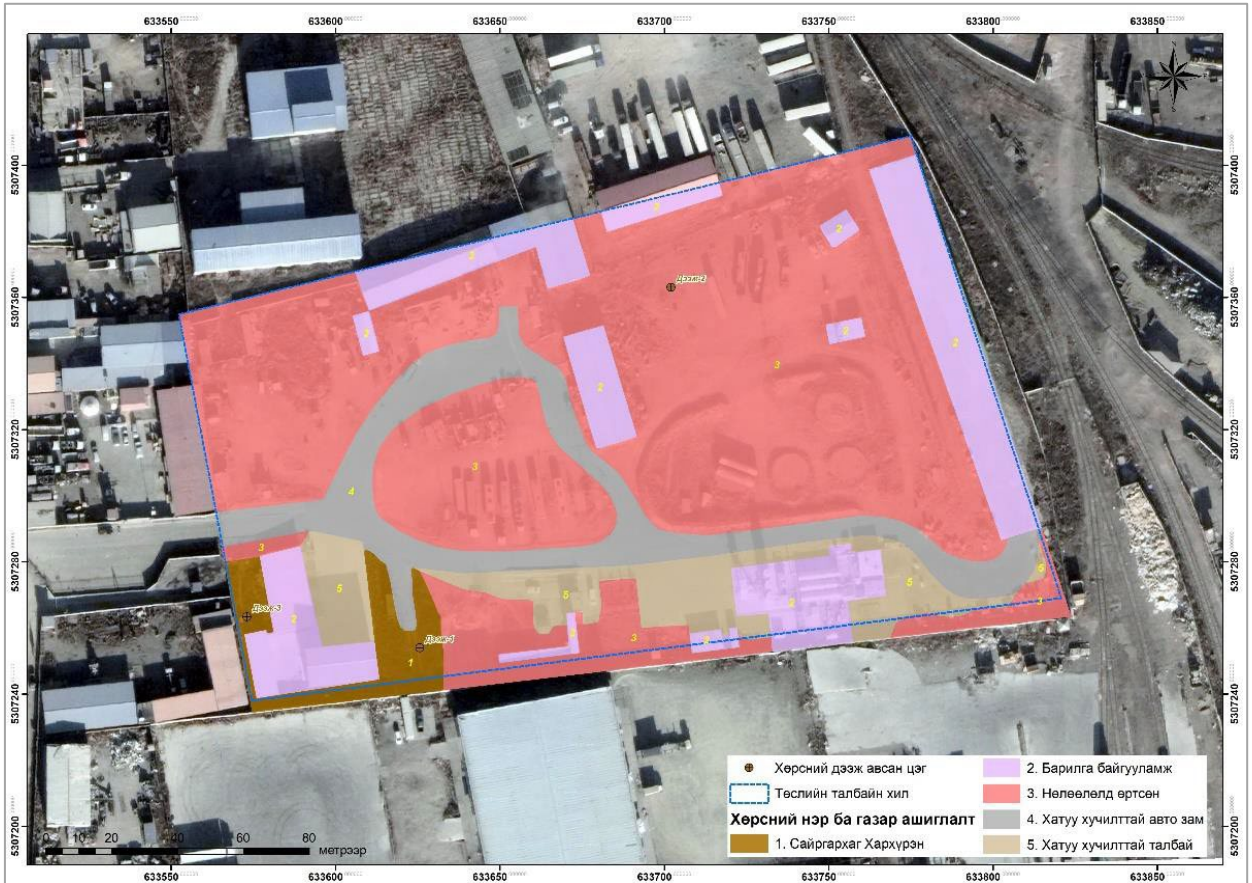
Төслийн талбайн өнөөгийн төлөв байдал, хөрсний элэгдэл, эвдрэл

Төслийн онцлогоос хамаарч ашиглагдаж байгаа талбай нь хүчтэй талхлагдсан үйл ажиллагаа явуулж буй талбайн хөрсний өнгөн хэсэгт хайрга чулууны хэмжээ ихтэй, ургамал маш бага, ялзмагт

үе давхарга алдралд өртсөн, техникийн хөдөлгөөний улмаас хөрсний нягтрал ихтэй болсон байна. Гадарга дээр ургамал бүрхэц маш бага буюу 0-10%, механик бохирдол болон ахуйн, үйлдвэрийн гаралтай хатуу хог хаягдал ихтэй, газрын гадарга нь зүүнээс баруун тийш чиглэсэн 0-1 градус налуу гадаргатай, талбайн зарим хэсэг ньетон хатуу хучилттай байна.

Хөрсний эвдрэл, талхагдал: Төслийн талбайн хэмжээнд өнөөгийн байдлаар барилга байгууламжид 0.5 га талбай дарагдсан, хатуу хучилттай зам талбай 0.63 га, талхлагдаж техногений нөлөөлөлд өртсөн 1.9 га, үйл ажиллагаанд өртөөгүй 0.1 га талбай байна. Нийт нөлөөлөлд өртсөн талбайнууд нийлээд нийт талбайн 96.5% орчим болж байна. Үүнийг тооцоолохдоо **Google** мар-ийн 2021.11.17 өдрийн мэдээг ашигласан.

Зураг 2. Төслийн талбайн эвдрэлийн зураглал

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГУЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Хүснэгт 3. Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим хугацаа

Төслийн гол нөлөөлөл	Нөлөөлөлд өртөгч	Хамрах хүрээ	Сөрөг Нөлөөллийн эрчим	Үргэлжлэх хугацаа
Нэг. Төслийн үйл ажиллагааны явцад				
Шатах тослох материал, ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдлын угаагдал хөрсөнд шингэх	Гүний ус, газрын хөрс, ургамал, амьтан, ус, агаар	Төслийн талбай, авто зогсоол	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Усны нөөц хомсдох	Гүний ус	Төслийн талбай (нөөц хомсдох)	Их	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Ойн Түймэр	Хүн, мал, эд хогшил, ургамал, ой, хөрс	Төслийн талбай эргэн тойронд	Дунд	Тогтоох боломжгүй
Зам, жим харгуй ихсэх	Агаар, хөрс, хүн, амьтан, ургамал	Авто зам түүний ойр орчим	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Хоёр. Бүтээн байгуулалтын явцад				
Ногоон байгууламж байгуулах	Газрын хөрс, амьтан	Төслийн талбай	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд

Хүснэгт 4. Гол нөлөөллийн дүн шинжилгээ

Нөлөөллийн ангилал	Гол нөлөөлөл	Нөлөөллийн цар хүрээ	Нөлөөллийн эрчим	Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацаа
1. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл				
• Бохирдуулах	- Санамсаргүй алдаа гарсан тохиодолд автомашины тос алдаж хөрс, шороо бохирддог.	Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ (19847.0 км ²)	Хөрс бохирдуулах нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
• Эвдэх	- Хөрс эвдэх нөлөөлөлд газрын хөрсийг дураараа сэндийчих, үйл ажиллагаагаа өргөтгөн ажлууд хамаарагдаж байна.		Хөрс эвдэх нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна.	
• Доройтуулах	-Доройтуулах нөлөөлөлд автомашины хүн тээврийн маршрут, хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийг хашаалаагүй зэрэг хамаарагдаж байна.		Хөрс доройтуулах нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна.	

				н эрчим дунд зэрэг эрчимтэй байна.	
1. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл	<ul style="list-style-type: none"> • Бохирдуулах • Нөөцийг бууруулах 	<p>Үйл ажиллагааны явцад гүний усыг бохирдуулах нөлөөлөл нь ШТМ асгарах, бохирын шугам алдах зэрэг орно.</p> <p>Газрын гүний ус ашигладаг учраас нөөцөд бага зэрэг нөлөөлнө.</p>	Газрын гүний усны нөөцийг бууруулах нөлөөллийн эрчим их байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	
3. Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл	<ul style="list-style-type: none"> • Амьдрах орчинг хуваах • Амьдрах орчинг доройтуулах • Амьдрах орчинг хомсдуулах • Нөөцийг бууруулах 	<p>Үйлчлүүлэгчийн автомашины хөдөлгөөн нь ургамлан нөмрөгт тэдгээрийн амьдрах орчныг хуваах, доройтуулах, хомсдуулах нөлөөллийг үзүүлж байна.</p>	Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ (19847.0 км ²)	Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл	<ul style="list-style-type: none"> • Бохирдуулах • Тоос 	<p>Галлагааны зуухаас угаар, автомашины шатаасан хийн угаар нь агаарыг бохирдуулж түүний чанарыг доройтуулдаг.</p> <p>Замын хөдөлгөөн нь агаарт тоос дэгдээж сөрөг нөлөө үзүүлдэг.</p>	Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ (19847.0 км ²)	Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл дунд зэргийн эрчимтэй байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
5. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс	<ul style="list-style-type: none"> • Хамгаалах • Нүүлгэн шилжүүлэх 	-	-	-	-

Эндээс үзэхэд тус төслийн эдэлбэр газар төдийгүй орчны газар нутгийг хамгаалалтад авч, авто хөсгийг зөвхөн тогтоосон замаар явуулж, үйлчлүүлэгчдийн тоог тогтоосон норм хэмжээнээс давуулахгүй байхыг үл харгалзваас хөрсний өнгөн хэсгийг дагтаршуулах, талхлах, ургамал нөмрөгийг алдралд оруулах улмаар ургамлын төрөл, зүйл хомсдож, ургацын хэмжээ буурч, экологийн тэнцвэрт байдал алдагдахад дөхөм үзүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Дээрх нөлөөллийн хүчин зүйлүүдээс хамгийн их нь үйлчлүүлэгчдийн хөл хөдөлгөөн ихсэх, төслийн орчимд түймэр алдах, тээврийн хэрэгслээр холхиж олон салаа зам гаргаснаас хөрс эвдрэх, ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдал хур борооны усаар угаагдаж хөрсөнд шингэх, шатах тослох материал асгарах нь хөрс, усны бохирдол, ургамлан нөмрөг алдралд орон хомсдож биомассын хэмжээ багасах зэрэг ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлж болох нь харагдаж байна.

Иймд эдгээр нөлөөллийг бууруулах, арилгах талаар дараах бүлэгт өгсөн зөвлөмжүүдийг нэг бүрчлэн хэрэгжүүлж, цаашид байгаль хамгаалах жил бүрийн төлөвлөгөөнд тусган зохих арга хэмжээнүүдийг цаг алдалгүй авч байх шаардлагатай.

3.1 Төслийн түүхий эдийг тээвэрлэн ирж хадгалах үеийн гол нөлөөлөл

- Түүхий эдийн тээвэрлэн ирж талбайн зориулалтын газар хадгалах хөрс, ургамал механик гэмтэлд өртөх
- Овор ихтэй хүнд ачаан (материал) доор удаан байсан хөрс дагтарших, ургамал дахин ургах чадваргүй болох, устах
- Авто машины шатах тосох материал, химийн бодис асгарснаас хөрс ургамал, хөрсний ус, голын ус бохирдох, амьд организм хордох

- Химийн бодисын сав баглаа боодол ил задгай байснаар салхинд хийсэх, бороо цасны усаар хөрсөнд нэвчих
- Төслийн талбайн хөрс, ургамал бүхэлдээ эвдрэл, элэгдэлд орно.

3.2 Барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж ашиглалтад оруулснаас хойших үйлчилгээнээс байгаль орчинд үзүүлэх гол нөлөөлөл

- Объектын орчин тойронд хөрс, ургамал нөмрөг элэгдэл, эвдрэлд орох
- Зам жим, барилга байгууламжийн орчны хөрс талхлагдах, элэгдэх, эвдрэх нөхцөл бүрдэх, үйлчлүүлэгчдийн тоо олширсноор агаар бохирдох
- Автомашины хөдөлгөөн нэмэгдсэнээс агаар орчин бохирдох зэргээр илэрнэ.

Төслийн байгууламжийг барих эхний үе шатанд объектыг байгуулах, газар шорооны ажил гүйцэтгэхэд тухайн орчны хөрс, ургамал нэн түрүүнд өртөж, явган хүний жим зам тавих, суваг шуудуу татах зэрэгт рельефийн зарим хэлбэрийн үндсэн төрх алдагдах, шинээр бичил хэлбэр бий болж, газрын хөрсний механик бүтэц, ургамлын бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт орно. Ийм тохиолдолд тухайн байгууламж барих хэсгийн өнгөн хөрсийг хуулж овоолго хийж нөхөн сэргээлт болон цэцэрлэгжүүлэлтийн ажилд ашиглах нь зүйтэй. Барилга байгууламж барих үеийн нөлөөллийн төрөл нэлээд олон байгаа хэдий ч хамрах хүрээ нь бага, эрчим нь их байна. Иймд байгууламжийг барьж дууссаны дараа нөхөн сэргээх ажлыг яаралтай хийх шаардлагатай. Ашиглалт жигдэрсний дараа орчинд үзүүлэх нөлөөллүүд нь түүний олон талт үйл ажиллагаатай уялдан хүрээгээ тэлэх магадлалтай байгаа нь ажиглагдаж байна.

Тус төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх сөрөг нөлөөллийг бүхий л хүрээнд авч үзвэл: хөрс дагтарших, элэгдэх, эвдрэх нөхцөл бүрдэх, голын ус болон эрэг бохирдох, хөрсний усаар дамжин гүний ус бохирдох, биомассын хэмжээ багасах, элдэв төрлийн бохирдлоос амьтан, ургамал ялангуяа хөрсөн дэх бичил биетэн, хорхой шавьж хордож устгах, мөлхөгч, мэрэгчид, жигүүртэн шувууд дайжих, мод бут өвс ургамал механик гэмтэлд өртөх гэж үзэв.

3.3 Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Төсөл хэрэгжих орчимд агаарын бохирдол харьцангуй бага байна гэж үзэж байна. Энэ нутгийн агаар, ус, хөрс, ургамал байгалийн унаган төрхөө харьцангуй сайн хадгалсан бөгөөд ялангуяа уг төсөл хэрэгжих талбай нь хүний суурьшилын бүсээс зайтай, тухайн орчимд агаар орчинд хүчтэй нөлөөлж бохирдуулах эх үүсвэр байхгүй учир тухайн төсөл хэрэгжих талбайн агаар нь харьцангуй цэвэр ба төслийн үйл ажиллагаанаас суурьшлын бүсэд үзүүлэх сөрөг нөлөө харьцангуй бага байна.

Төсөл хэрэгжих орчмын агаарын бохирдлын эх үүсвэр нь барилга байгууламж барих явцад үүсэх тоосжилт, барилгажилтанд ажиллах машин механизмуудын түлшний шаталтаас гарах хорт хий /азотын давхар исэл, хүхэрлэг хий/, утаа болон цаг агаарын хуурайшилттай үед тэдгээрийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн хөрснөөс тоос босох, дуу чимээ зэрэг болно.

Мөн агаарын бохирдлын гол үүсвэрийн нэг нь байгалийн хүчин зүйл болох шороон шуурга гэж болно. Чухам ийм үед л тоос, шороо ихээр дэгдэж агаар орчныг бохирдуулна.

Цаашид үйлдвэрийн түүхий эд болон бэлэн болсон бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх машин механизмуудын түлшний шаталтаас үүсэх хорт хий, утаа болон цаг агаарын хуурайшилттай үед тэдгээрийн үйл ажиллагаагаар эвдэрсэн хөрснөөс тоос босох, дуу чимээ ихсэх зэргээр агаарын чанарт хими болон физикийн тодорхой нөлөөллийг бага хэмжээгээр үзүүлэх болно.

Дээрх нөлөөллийн хэлбэрийг доор дурдсан байдлаар ялган төсөөлж болох юм. Үүнд:

- Ургамалын бүрхүүл тоос шороонд дарагдах
- Агаар дахь тоосны агууламж ихсэн хүмүүсийн эрүүл мэндэд нөлөөлөх

Иймд төсөл хэрэгжих орчин нь хүн амын суурьшлын бүс гэдгийг харгалзан үзэж хүний үйл ажилагаанаас үүдэлтэй тоосны сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга зам, хэтийн болон ойрын зорилтыг тодорхойлох нь нэн чухал юм.

Тээвэрлэлтийн /Түүхий эд ачиж буулгах/ үед эвдэрсэн газрыг тухай бүр нөхөн сэргээх, аль болохоор олон салаа зам гаргахгүй байх, түүхий эд тээвэрлэх гол замыг цаашдаа хатуу хучилттай болгох зэрэг бололцоотой бүхий л арга хэмжээг авч ажиллах нь зүйтэй.

Хийн хаягдлаас үүсэх гол сөрөг нөлөөлөл

Автомашин утааны найрлагад нийтдээ 200 гаруй төрлийн хорт бодис, химийн нэгдэл оролцдог. Зарцуулагдах түлшний жингийн 15% нь ашигтай зарцуулагдаж, үлдсэн 85% нь агаарт цацагддаг байна. 1кг түлш шатаахдаа бензиний хөдөлгүүр 300-310г, дизель хөдөлгүүр 80-100г хорт бодис ялгаруулна. 1кг шатахууныг литрт шилжүүлэн (бензин $q=0.725$, дизель $q=0.825$) бодож, түүний шаталтаас ялгаран гарах хорт хийн агуулалт, хэмжээг тооцоолон гаргасан. Автомашин утааны агаарыг бохирдуулах чанарыг тодорхойлохдоо бензин хөдөлгүүрт бол нүүрстөрөгчийн ба азотын ислийн агууламжийг, дизель хөдөлгүүрт бол хөө тортогийн агууламжийг үндсэн үзүүлэлт болгодог.

Хүснэгт 5. Автомашин асаалттай байх үеийн ялгаруулах хийн хэмжээ

Бохирдол	Автомашин асаалттай, сул зогсолттой байх үед	Машин хурдтай явж байх үед (60 км/цагаас дээш)	Машин тойргоор эргэх үед	Машины хурд саарч байх үед (60 км/цагаас доош)
СО (%)	4 – 9	< 1 – 8	1 – 7	2 – 9
НС, С ₆ Н ₁₄ (ppm)	500 – 1000	50 – 80	200 – 800	3000 – 12 000
NO _x (ppm)	10 – 50	1000 - 4000	1000- 3000	5 – 50

Дээрх хоёр төрлийн хөдөлгүүрийн утааны дундаж найрлагыг дараах хүснэгтэд харуулав. Энэ нь байгаль орчинд цацагдаж байгаа утааны техникийн болон мониторингийн хяналтын үзүүлэлт, ашиглагдах ач холбогдол юм.

Хүснэгт 6. Автомашин утааны бүрдэл найрлага

№	Бүрдэл	Хөдөлгүүрийн төрөл		Тайлбар
		Бензин	Дизель	
1	Азот (%)	74-77	76-78	Хоргүй
2	Хүчилтөрөгч (%)	0.3-8	2-18	Хоргүй
3	Усны уур (%)	3-5.5	0.5-4	Хоргүй
4	Нүүрсхүчлийн хий (%)	5-12	1-10	Хоргүй
5	Нүүрстөрөгчийн исэл (%)	1-10	0.01-0.5	Хортой
6	Азотын исэл (%)	0.1-0.5	0.001-0.4	Хортой
7	Альдегид (%)	0.0-0.2	0-0.009	Хортой
8	Нүүрс-устөрөгчид (%)	0.01-0.02	0.01-0.5	Хортой
9	Хүхэрлэг хий (%)	0-0.002	0-0.03	Хортой
10	Хөө тортог (г/м ³)	0-0.44	0.01-1.1	Хортой
11	Бенз (а) пирен (г/м ³)	<0.00002	<0.00001	Хортой

Хүснэгтээс харахад, 1л бензин шатаахад ялгарах хорт бодисын хэмжээ нь дизель түлшнийхээс дунджаар 3.1 дахин их байгаа бөгөөд зөрүүгийн хэмжээ нь 3-4 хооронд хэлбэлзэж байдгийг судалгаагаар тогтоосон байна.

3.4 Төслөөс газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх нөлөөлөл

Уг төсөл хэрэгжих талбай нь байгалийн хүчин зүйлс болох ус, салхины нөлөө, мөн хүний хүчин зүйлсийн нөлөөгөөр газрын гадарга болон хэвлийн дунд зэрэг эвдрэлтэй, ихэнх хэсэг харьцангуй унаган төрхөө хадгалсан, хэсэг газар ургамал хөрс талхлагдаж, ухмал нүх үүссэн, одоогийн байдлаар бага зэрэг хог хаягдалтай байна.

Төслийн өргөтгөл барилгын ажлын үед хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Барилга барих явцад барилгын суурь ухах, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн ихсэх, үүнээс үүдэн хөрс дагтарших, эвдрэх, ургамал нөмрөг алдралд орох, улмаар хөрсний үржил шимт хэсэг устаж алга болох, механик бүрэлдэхүүн өөрчлөгдөх, үүний улмаас элсэнцэр хөрс салхинд хийсэх, элсжилт үүсэх
  - Техникийн шатах тослох материал асгарах, ахуйн хог хаягдал, бохир усны нөлөөгөөр газрын гадарга, хэвлий бохирдох
  - Болзошгүй тохиолдлоор гал алдах, түймэр гарах
- Иймд эдгээр нөлөөллийг бууруулах, арилгах талаар шаардлагатай арга хэмжээг тухай бүр авч хэрэгжүүлж байх шаардлагатай.

3.5 Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл

Төсөл хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй газар нь хөрс газарзүйн мужлалтаар хөрс-био уур амьсгалын Хангайн мужийн өндрийн бүсшил бүхий Хангай-Хэнтийн өмнөдийн хэв шинж бүхий 52 дугаар тойрогт хамрагдана. Энд уулын бэлээр нугын, уулын хойд хажуугаар уулын ширэгт-тайгын, уулын хар шороон, уулын ойн бараан, уулын хар шороон, уулын хар хүрэн хөрснүүд тус тус тархана.

Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрсөн бүрхэвчинд учруулж болзошгүй нөлөөллүүдийг жагсаан үзүүлбэл:

Төслийн өргөтгөл барилгын ажлын үед хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Байгууламжийн материалыг газар дээр нь зөөвөрлөн байрлуулах, төсөл хэрэгжих явцад хөрс, ургамал, мод бут механик гэмтэлд өртөх
- Барилгын суурь ухах, цутгах зэрэг үйл ажиллагаанд газрын хөрс бохирдох
- Овор ихтэй хүнд ачаан (материал) доор удаан байсан хөрс дагтарших, ургамал дахин ургах чадваргүй болох, устах гэх мэт орно.

Төслийн үйл ажиллагаанаас хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад машин механизмаас мөн хүний санамсаргүй үйл ажиллагаанаас шалтгаалан ямар нэгэн шатах, тослох материал хөрсөнд ил задгай асгарч, хөрсийг бохирдуулах
- Төслийн ойр орчимд хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хог хаягдал бий болж ойр орчмын хөрсийг бохирдуулах, хөрс суларч цас борооны усанд норж шавар шалбааж ихтэй, хуурай салхитай үед тоос шороо босч орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлнө.
- Үйлчлүүлэгчийн тоо ихэссэнээр тээврийн хэрэгсэл ихэссэнээр зам жим олширч элэгдэл ихсэх, эрэг мөргөцөг нурах, эвдрэх гэх мэт болно.

3.6 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл

Ургамлын амьдралын гол нөхцөл болсон гэрэл, дулаан, усан хангамж, хөрсний бүтэц, эрдэс тэжээл, агаарын хүчилтөрөгч хангамжаас шалтгаалан ургамлын бүтэц-экологийн өвөрмөц бүлгүүд бий болсон байдаг.

Барилга байгууламж барих болон төслийн үйл ажиллагааны нөлөөгөөр /Төслийн хөл хөдөлгөөн, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн зэрэг/ зүйлийн бүрдлийн хэвийн байдалд өөрчлөлт гарч, орчмын ургамлан нөмрөгийн тусгаг бүрхэц сийрэгжин халцгай талбайн хэмжээ ихсэх, бэлчээр талхлагдаж, тус районы үндсэн ургамлууд нь нөхөн сэргэх чадваргүй болж устах аюулд орох ба өөр ургамлын зүйлүүдээр солигдох болно.

Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төсөл орчмын ургамлан нөмрөгийн тусгагын бүрхэц сийрэгжин халцгай талбайн хэмжээ ихсэх, бэлчээр талхлагдах,
- Тус районы үндсэн ургамлууд нь нөхөн сэргэх чадваргүй болж устах аюулд орох ба өөр ургамлын зүйлүүдээр солигдох болно. /Хогийн ургамал/
- Төсөл орчмын мод бут механик гэмтэлд өртөх

3.7 Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл

Амьтны аймгийн хувьд Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрийн төв хэсэгт амьтны аймгийн төрөл зүйл аль хэдийн байгалийн нутагшил, шилжих хөдөлгөөн нь бүрэн алдагдаж зөвхөн хот сууринд амьдардаг цөөн тооны хөхтөн, шувуу зэрэг амьтад байгаа болно. Энэ нь Улаанбаатар хотын ойр орчмын хүн амын нягтшил, аж ахуйн хөгжил, замын хөдөлгөөнтэй холбоотой.

Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны амьдрах орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Техникийн шатах тослох материал асгарах, ахуйн хог хаягдал, бохир усны нөлөөгөөр бичил биетэн устгах, хордох
- Төслийн барилгын ажлын үе болон хэрэгжүүлэх хугацаанд амрагчдын тоо, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн дуу чимээ зэргээс тухайн орчны амьтад үргэн дайжиж амьтны аймагт сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй.

3.8 Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл

Улаанбаатар хотын районы хэмжээнд дөрөвдөгчийн сэвсгэр хурдсанд агуулагдсан дөрвөн уст горизонт, үндсэн чулуулгийн ан цав, нүх сүв, гүний хагарлуудын дагуух суларлын бүстэй холбоотой агуулагдсан дөрвөн уст комплекс бий.

Улсын нийслэл Улаанбаатар хот, түүний ойр тойрон нь гидрогеологийн хувьд Улаанбаатарын газрын доорхи усны ай савд хамаарна. Улаанбаатарын ойр тойронд геологийн өөр өөр насны чулуулаг доторхи устай хэд хэдэн бүрдэл, бүстэй холбоотойгоор даралтгүй чөлөөт гадаргатай болон даралттай ус, рашаан зэрэг газрын доорхи усны нилээд олон төрөл тархсан нь Улаанбаатарын газрын доорхи усны ай сав гэж ялгах үндэслэл болж байгаа юм. Улаанбаатар хот, түүний оршин байгаа Улаанбаатарын газрын доорхи усны ай сав нь анх В.А. Обручев 1898, 1900 онд геологийн судалгааны явцад гидрогеологийн ажиглалт явуулж, газрын доорх усны судалгааг эхэлж байснаас хойш Орос-Монголын олон гидрогеологичид олон жилийн хүч хөдөлмөрөөр гидрогеологийн хувьд Монгол орны хэмжээнд сайн судлагдсан газар нутагт хамрагдана.

Гадаргын болон гүний усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүдэд, бичил бохир цэвэрлэх байгууламжаас гарсан цэвэршүүлсэн усыг тоосжилт болон ногоон байгууламжийн усалгаа зэрэгт эргүүлэн ашиглах, үер болохоос сэргийлж далан байгуулах, голын ойр орчимд ахуйн болон үйлдвэрийн бохирдлоос сэргийлэх хамгаалалтын төлөвлөгөө, анхааруулга сэрэмжлүүлэг бүхий самбар, мөн гүний ус ашиглалтыг хянах, хэрэглээг багасгах, гүний усны цооног болон гүний худгийн хяналтын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх зэрэг багтана.

Төслийн үйл ажиллагаанаас гадаргын болон газар доорх усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад машин механизмаас мөн хүний санамсаргүй үйл ажиллагаанаас шалтгаалан ямар нэгэн шатах, тослох материал хөрсөнд ил задгай асгарч, хөрсний ус болон борооны усаар дамжуулан гол горхи бохирдуулах
- Төслийн ойр орчимд хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хог хаягдал бий болж ойр орчмын гол горхины ус ба түүний эргийг бохирдуулах, хөрс суларч цас борооны усанд норж шавар шалбааг ихтэй, хуурай салхитай үед тоос шороо босч орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлнө.
- Туул голын усны горим хүний үйл ажиллагааны нөлөөгөөр урсацын горимын үйл ажиллагаа алдагдах

Сүүлийн жилүүдэд Туул голын усны горим хүний үйл ажиллагааны нөлөөгөөр урсацын горимын үйл ажиллагаа алдагдаж хавар, намрын улирлын урсацын хэмжээ багасах, үргэлжлэх хугацаа ихсэх, харин үерийн хэмжээ ихсэх, үргэлжлэх хугацаа багасах зэргээр өөрчлөгдөж, урсацын хуваарилалт орон зай ба цаг хугацааны хувьд алдагдсан байна. Ус ашиглалтын хэмжээ, хэрэгцээ нэмэгдэж, ашиглалтын горим нь голын горимтой зөрчилдөж байгаа шалтгаанаар улирлын чанартай хомсдол бий болдог байна.

3.9 Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаа нь улс орон нутгийн төсөвт багагүй орлого оруулах, зуны улиралд ажлын цөөнгүй байр гардаг нь ажилгүйдлийг багасгах, хүмүүсийн амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэх чухал хүчин зүйл болж байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарт тоос болон дуу чимээний нөлөө нь ойролцоо оршин суугч иргэдэд нөлөөлөл үзүүлэх болно. Төслийн байгууламжийн ойр зорчих тээврийн хэрэгслийн тоо нэмэгдсэнээр зам тээврийн осол үүсгэхэд нөлөөлж болзошгүй.

3.10 Хуримтлагдах нөлөөлөл

“Битумина монголиа” ХХК-ийн “Авто замын термопластик будгийн үйлдвэр” төсөл нь Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн 20-р хорооны нутагт хэрэгжиж байгаа бөгөөд тухайн бүс нутагт томоохон үйлдвэр үйлчилгээний газруудын үйл ажиллагаа явагддаг ба төслүүдийн зүгээс хүрээлэн буй орчин, нийгэм эдийн засагт эерэг болон сөрөг нөлөөг тодорхой хэмжээгээр үзүүлэх юм. Үүнээс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл нь энэ төслийн сөрөг нөлөөтэй уялдан газар ашиглалт, хөрсний бохирдол, хөрсний талхагдал, агаарын чанар, ан амьтны дайжилт, ургамлан нөмрөг доройтох зэргээр хуримтлагдах нөлөөллийг үзүүлнэ. Иймд эдгээр хуримтлагдах нөлөөллөөс өөрийн нөлөөллийн байдлыг ялган салгахын тулд нөлөөллийн бүсэд тогтоосон БОМТ-г цаг тухай бүрд нь авч хэрэгжүүлж, тайлагнах нь зүйтэй.

Төсөл хэрэгжих явцад баригдах барилга байгууламжийг барьж байгуулах, төслийн цаашдын үйл ажиллагааны явцад тухайн төслийн үйл ажиллагаа болон орон нутагт хэрэгжиж буй бусад төслийн үйл ажиллагаанаас хам нөлөөлөл үүсч, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд сөрөг үр дагавар ихтэй, богино болон урт хугацааны нөлөөллийг үүсгэж болзошгүй.

Хүснэгт 7. Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл

№	Хуримтлагдах нөлөөлөл	Нөлөөллийн шалтгаан	Хамрах цар хүрээ	Үргэлжлэх хугацаа
1	Газрын гадарга ба хэвлий эвдрэлд өртөх	Бусад төслүүдийн нөлөөлөл	Төслийн талбай, нөлөөллийн бүс	Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
2	Газрын доорх усны нөөц багасах	Бусад төслүүдийн усны хэрэглээ, хэрэглээний давхцал		Одоо, ирээдүй
3	Гадаргын ус бохирдох болон эргийн эвдрэлд өртөх	Бусад төслүүдийн нөлөөлөл		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
4	Ургамал ой модны нөмрөгийн доройтол	Уур амьсгалын өөрчлөлт, төслийн үйл ажиллагаа		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
5	Агаарын бохирдол нэмэгдэх	Хуурайшилт, бусад төслүүдийн ба хотын бохирдлын давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
6	Хөрсний бохирдол, элэгдэл үүсэх	Уур амьсгалын өөрчлөлт, Бусад төслүүдийн нөлөөллийн давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
7	Амьтан дайжих, тоо толгой цөөрөх	Уур амьсгалын өөрчлөлт, Бусад төслүүдийн нөлөөллийн давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй

Хуримтлагдах нөлөөлөл, түүний үр дагаварыг бодитой тодорхойлох, эрт хугацаанд илрүүлэхийн тулд төслийн үйл ажиллагааны тодорхой үе шат хэрэгжсэний дараа төслийн үйл ажиллагаанд мониторинг хийхийг зөвлөж байна.

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТЫН БИЕЛЭЛТ

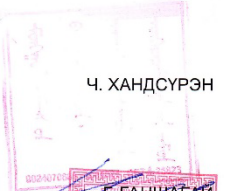
“Битумина монголиа” ХХК нь авто замын термопластик будгийн үйлдвэр төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах улмаар үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, болзошгүй аюул эрсдэлийг гаргахгүй байх тал дээр зорилт тавин ажиллаж байна.

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Биелэлтийн үр дүн
	1	2	
1.	Ерөнхийлөгчийн “Тэрбум мод тарих” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ногоон байгууламж бүхий 200 ширхэг мод тарих		200 ширхэг мод тарьсан.
2.	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө батлуулах	-	2024 оны 11 сард БОМТөлөвлөгөө батлуулсан. Хавсралтаар батлагдсан нүүрийг оруулав.

БАТЛАВ:
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ҮНЭЛГЭЭ,
АУДИТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Ч. ХАНДСҮРЭН

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:
"БИТУМИНА МОНГОЛИА" ХХК
ЗАХИРАЛ

Б. ГАНШАГАЙ

"БИТУМИНА МОНГОЛИА" ХХК НИЙ УЛААНБААТАР ХОТ, БАЯНГОЛ ДҮҮРЭГ,
20-Р ХОРОО, ҮЙЛДВЭРИЙН БУС, СОНСГОЛОНГИЙН АМ ГУДАМЖ, 5
ТООТАВТОЗАМЫН ТЕРМОПЛАСТИК БУДГИЙН ҮЙЛДВЭР ТӨСЛИЙН 2024
ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5814227

ХЯНАСАН:
ХБОБХГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН

3. АЗЖАРГАЛ

БОЛОВСРУУЛСАН:
"БИТУМИНА МОНГОЛИА" ХХК
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЭРГЭЖИЛТЭН

2024 ОН

ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Премиум көүл корпораци” ХХК нь хүрэн нүүрсний ордын үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах улмаар үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүллээ.

Хүснэгт 8. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн нотолгоо

№	Байгаль орчны бүрдэл хэсгүүд	Болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Биелэлтийн үр дүн
1	Агаар орчин	Төслийн талбай орчмын авто машины хөдөлгөөн ихэссэнээс агаар, агаар дахь тоосны хэмжээ, CO, SO ₂ , NO ₂ ихсэж, орчны хүчилтөрөгчийн (O ₂) хэмжээ багасах, үйлчлүүлэгч, байгууллагын үйлчилгээний автомашины шатах тослох материалын ууршилт, утаа, тортог, хорт хий	Төслийн барилгажилтын үе шатанд тоосжилт ихээр үүсэх үед усалгаа хийх, салхи ихтэй, хуурайшилттай үед хучиж бүтээх зэргээр тоос багасгах арга хэмжээ авах	Төслийн талбайн авто зогсоол	Усалгаа хийсэн.
			Агаарын тоосны (TSP, PM ₁₀ , PM _{2.5}) шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх.	Авто замын термопластик будгийн үйлдвэрийн хажууд	ОХШ-д шинжилгээний дүнг оруулав.
			Агаарын бохирдлын (NO ₂ ,		

	<p>агаарт дэгдэж агаар орчинг бохирдуулах, ахуйн хог хаягдлын сав, бохир ус дамжуулах хоолой болон бохир ус цуглуулах хэсгийн битүүмжлэл муу байснаас үнэрийн бохирдол үүсэж болно.</p> <p>Барилга байгууламж байгуулах үеийн газар шорооны ажлаас тоосжилт үүсэх</p>	<p>SO₂, CO, Тоос) шинжилгээ хийлгэж байх. БОШТЛ-ын багажаар сард 1 удаа.</p> <p>Дуу шуугианы хэмжилт (1 цэгт дууны түвшин хэмжигч NL-04 багажаар) хийж, дуу, шуугиан бүхий машин механизмын ашиглалтыг оновчтой төлөвлөх, үр ашиггүй ашиглалтыг багасгах . Уг багажийг хэрэв БОШТЛ, “ОС МТ” ХХК зэргээс түрээслэвэл түрээсийн зардал нэг удаа 30000 төг</p>		<p>ОХШ-д шинжилгээний дүнг оруулав.</p>	
Нөлөөллийг бууруулах нийт зардал				1250.0	

ЗУРГАА.ОРЧНЫ ТОХИЖИЛ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Биелэлтийн үр дүн
	1	2	3	4	5	6
1.		Мод тарих зүлэгжүүлэх, /гшар хуайс, долооогоно, улиас, хайлаас/ (Тайлбар: “Улаанбаатар хотын 2014 онд тарилтад тэнцэх мод сөөгийн тарьц, суулгацын ААНБ-ын судалгаа” “Тоонот байгаль” ТББ-ын үнийн дүнгээр авав.)	Үндсэн байгууламж	ширхэг	200	Цэцэрлэгт хүрээлэнд 200 ширхэг мод тарьсан.
	Нийт					

ДОЛОО. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн талбай болон түүний нөлөөлийн бүсэд ямар нэгэн түүх соёлын дурсгалт зүйл ба археологийн олдвортой газар байхгүй. Төслийн хэрэгжилтийн явцад ямарваа нэгэн түүх соёлын дурсгалт зүйл олдох үед холбогдох хууль тогтоомжинд заасны дагуу засаг захиргааны байгууллага болон холбогдох байгууллага болох ШУА-ийн Түүхийн хүрээлэнд даруй мэдэгдэж төслийн үйл ажиллагааг түр хугацаагаар зогсооно.

НАЙМ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	
1	2	3	4	5	
1.	Ажилчид болон үйлчлүүлэгчийн бие өвдөх, халдварт өвчин гарах	Ажилчдын эрүүл мэндийн үзлэг	Нийт ажилчид	15	Номун эмнэлэгт хамруулдаг.
2.	ХАБЭА урьдчилан сэргийлэх	Аюулгүйн хувцас хэрэглэл, бээлий, маск зэргээр хангах	Нийт ажилчид	15	

3.	Гал түймэр, ойн түймэр гарах	Гал унтраах хэрэгслээр баазыг бүрэн хангах арга хэмжээ авах, галыг унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах /, утааны мэдрэгч, гал гарсан тохиолдолд ашиглах зориулалттай галын автомат гидрант, аврах шат, хаалга, тэдгээрийн байршлын тойм зураглал, яаралтай мэдээлэл дамжуулах цахилгаан холбоо зэргээр бүрэн тоноглох/	Нийт ажилчид	15			
	Нийт				2750.0		
ЕС. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН БИЕЛЭЛТИЙН ҮР ДҮН							
№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	БИЕЛЭЛТИЙН ҮР ДҮН			
1	2	3	4				

<p>1. Ахуйн</p>	<p>Хог хаягдал хадгалах зориулалтын цэгт хогийн савыг 3-аас доошгүй төрлөөр ялгаж, тэмдэгжүүлсэн байх</p>	<p>Хог хаягдлын цэг</p>	
<p>2. Үйлдвэрийн</p>	<p>Нийтийн эзэмшлийн талбай, үйлчилгээний орчинд болон хариуцан хамгаалах талбайн орчинд хогийн сав байрлуулах, Байр сууц бүрт орчинтойгоо зохицсон материал, өнгө үзэмж бүхий хогийн савтай байх</p>		

3.	Аюултай	Нэг удаагийн хэрэглээний зүйлээс татгалзаж, дахин ашиглагдах материалаар хийсэн эд зүйлс хэрэглэх		Татгалзаж байгаа.			
	Нийт					1100.0	

АРАВ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ҮР ДҮН

№	Хянах үзүүлэлтүүд	Хяналт шинжилгээ хийх байршил	Хяналтын давтамж	Шаардагдах зардал (урьдчилсан мян.төг)	Баримтах арга, аргачлал, стандарт, шаардлагууд
1	Агаарын чанар: Агаарын тоосны (TSP, PM ₁₀ , PM _{2.5}) шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх Агаарын бохирдлын (NO ₂ , SO ₂ , CO, Тоос) шинжилгээ хийлгэж	Төслийн талбайн авто зогсоол	Тоосны хяналт: Төслийн талбайд 1цэгт жилд 1 удаа /намар/ 1 удаадаа Өдөрт 2 удаа Агаарын найрлага: улиралд 1 удаа буюу жилд 1 удаа	600.0 төгрөг зарцуулна. Багажийн түрээсийн зардал: 1 багаж Нийт 90.0 төг	MNS 4585-2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 3384:1982 Сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага, MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS 0017-2-5-11:1988 Агаар дахь азотын давхар ислийн хэмжээг тодорхойлох фотоколориметрийн арга, MNS 5013:2009 Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дахь хорт бодисын

	байх. БОШТЛ-ын багажаар.				зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга, MNS 5014:2009 Дизель хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны тортогжилтын зөвшөөрөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга
2	Усны хяналт шинжилгээ: Усны чанар: рН, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), нийт хатуулаг (CaCO ₃), Ca, Mg, Na, K, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , As, Cd, Cu, Hg, Pb, Zn, Cr, Fe, Ni, үнэр, өнгө, нүүрсустөрөгчид (нефть бүтээгдэхүүний бохирдол)	Худаг: Унд ахуйн усыг хангаж буй гүний худгаас	Жилд 1 удаа	200.0	MNS (ISO) 4867:1999 Усны чанар. Дээжийг боловсруулах, хадгалах зөвлөмж MNS 4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага MNS (ISO) 5667-14:2000 Гадаад орчны уснаас сорьц авах болон тээвэрлэх, гарын авлагын зөвлөмж MNS 13.060.50 Усны чанарын стандарт MNS 0900 : 2010 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт
3	Хөрсний төлөв байдал, бохирдол: Хөрсний морфологи бичиглэл, рН, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент (NO ₃ , P ₂ O ₅ , K ₂ O), хөрсний механик	Төслийн талбайн хог хаягдлын цэг эсвэл бохирын шугамын холболт хэсэг сонгох	Төслийн үйл ажиллагаа эхлэхээс өмнө 1 удаа, Жилд 1 удаа	Нийт 1 цэгт х 3дээж х /15.0 + 25.0/ = 120.0 /Хөрсний химийн шинжилгээ 1дээж- 15.0₮, хүнд металлын шинжилгээ 1дээж – 25.0₮/	MNS 3307:1991, MNS 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга, MNS 3309:1991 Хөрс. Хөрсний хялбар уусдаг давсны химийн найрлагыг тодорхойлох арга,

	<p>бүрэлдэхүүн, нүүрс устөрөгчийн нэгдлүүд, кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайр</p>				<p>MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга, MNS 4006:1987 Хөрс. Хөдөлгөөнт фосфор, калийг тодорхойлох Мачигины арга MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага MNS ISO 11047:2001 Хөрсний чанар. Хөрсний усан орчны хандмалд кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайрыг тодорхойлох. Дөлний болон цахилгаан дулааны атомын шингээлтийн спектрометрийн арга MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга</p>
<p>Төслийн байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлын тухайн жилийн нийт зардлын дүн</p>				<p>1010.0</p>	

“Битумина монголиа” ХХК-ийн Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн 20-р хороонд байрлах “Авто замын термопластик будгийн үйлдвэр” төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№	: 2024/A-142
Дээжийг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	: “Битумина монголиа” ХХК
Дээжийг авсан хүний нэр, албан тушаал	: Б.Батхшиг агаарын хэсэг
Дээжийн тоо, төрөл	: 2 агаар, 2 дуу чимээ
Сорьц авсан огноо	: 2022.06.02
Дээжийн тодорхойлолт	: ХУД
Шинжилгээний аргын стандарт	: MNS 0017-2-5-12:2021, MNS 0017-2-5-11:2021 CA3 A07-2016
Шинжилсэн огноо	: 2024.06.03
Хуудасны тоо	: 1/1
Үр дүн :	

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий мг/м ³	Азотын давхар исэл мг/м ³	Нийт Тоос /TSP/ мг/м ³	Дуу чимээ ДБА/
1	N47°48'57.63", E106°33'36.29"	VI/2	12:05	0.009	0.021	0.140	40
2	N47°49'62.97", E106°33'03.37"	VI/2	12:45	0.010	0.025	0.120	44
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 (20 минутын хэмжилт)				0.450	0.200	0.500	60

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн:
Агаарын хэсгийн инженер

Хянаж баталгаажуулсан:
Байгаль орчны шинжилгээний хэлтсийн дарга

Д.Түмэндэлгэр

Б.Бархасрагчаа

“НАРТ ШУУН КОНСАЛТИНГ” ХХК
ХӨРСНИЙ ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИ

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сонгино Хайрхан дүүрэг, 19-р хороо, ҮЭГ, ЗК 17024 Ш/х 10
Утас: (976)-99176123, 99231836
E-mail: nartconsulting@gmail.com

№ 23/11-17/4

Захиалагч: “Төгрөг баянхангай” ХХК
Дээж авсан цэг: “Битумина монголиа” ХХК,
Сорьц авсан огноо: 2024 оны 11 сарын 11
Уст цэгийн төрөл: Худаг
Зориулалт:
Харилцах утас:
Аргын стандарт: MNS1097:1970

Катион	1 дм ³			Анион	1 дм ³		
	мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%
Ca ⁺⁺	98.00	4.89	55.50	CO ₃ ⁻	0.00	0.00	0.00
Mg ⁺⁺	41.00	3.37	38.28	HCO ₃ ⁻	342.00	5.60	63.60
Fe	0.00	0.00	0.00	Cl ⁻	49.00	1.38	15.69
K ⁺	1.00	0.03	0.29	SO ₄ ⁻	76.00	1.58	17.97
Na ⁺	12.00	0.52	5.92	NO ₃ ⁻	15.00	0.24	2.75
Дүн	152.00	8.81	100.00	Дүн	482.00	8.81	100.00

Анион катионуудын нийлбэр:

(Σ_{Ан}) 634 мг/л

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион,
катионуудын нийлбэр: 463 мг/л

Физик үзүүлэлтүүд

Өнгө: 0-өнгөгүй

Үнэр: 0-үнэргүй

Булингар: Булингаргүй

Тунгалаг: Тунгалаг

Хуурай үлдэгдэл, мг/л: 334 ppm

Ерөнхий хатуулаг: 8.26 мг-экв/л
/хатуу ус /

Урвалын орчин: pH- 7.69

Цахилгаан дамжуулах чадвар:

EC -0.817 ds/m

TDS: 404 ppm

$$M(0.63) = \frac{HCO_3\ 64\ [SO_4\ 18\ Cl\ 16]}{Ca\ 56\ Mg\ 38\ [Na\ 6]}$$

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ Гидрокарбонатын анги, кальцийн бүлэг, III төрлийн илэгддүү буюу харьцангуй ихэвчлэр эрдэсжилттэй, хатуу ус.

Жич: усны сорьцыг ивчлүүлсэн байгууллага хувь хүн харууцан гүйцэтгэсэн байна.

ЗАДЛАН ШИНЖЛЭГЧ:

ХЯНАСАН ЛАБОРАТОРИЙН ЭРХЛЭГЧ:

Д.ЭНХЧИМЭГ

СОЛОНГО Ph.D, Дэд проф.

АРВАН НЭГ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ҮР ДҮН

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Биелэлтийн үр дүн
			2024 он			
			Сар 09	Сар 10	Сар 11	
	1	2	3	4	5	6
1.	Галын дүгнэлт сунгуулах	600.0	захиалга	Явцтай танилцах	хүлээлцэх	Хүсэлт гаргасан байна
2.	Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулах	--*--	захиалга	Явцтай танилцах	хүлээлцэх	Хүсэлт гаргасан байна
	Нийт	600.0				

АРВАН ХОЁР. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ҮР ДҮН

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Биелэлтийн үр дүн		
					5	6	7
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2024 оны БОМТөлөвлөгөөг батлуулах	Цаасан	Тухайн онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	2024.08	Төлөвлөгөө батлуулсан		

“Битумина монголиа” ХХК-ийн Улаанбаатар хотын Баянгол дүүргийн 20-р хороонд байрлах “Авто замын термопластик будгийн үйлдвэр” төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан

2.	2024 оны батлагдсан БОМТөлөвлөгөөг танилцуулан ажлыг эхлүүлэх	Цаасан	Ажлын жагсаалт, хугацаа, зорилтууд	2024.08	Төлөвлөгөө батлуулсан		
3.	БОМТ-ны хэрэгжилтийн ажлын явцтай танилцах	Цаасан, зургаар	Ногоон байгууламжтай танилцах	2024.09	Танилцсан		
4.	БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлыг хүлээлгэн өгөх	Цаасан, зургаар	Тухайн онд хэрэгжүүлсэн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайлан	2024.11	Хийсэн		
5.	БОМТ-ны дагуу хийгдсэн ажлыг тайлагнах	Цаасан, зургаар	Тухайн онд хэрэгжүүлсэн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	2024.12	Тайлагнасан		
	Нийт				-		

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал 7310мян.төг

БАТЛАВ:
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ҮНЭЛГЭЭ,
АУДИТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Ч. ХАНДСҮРЭН

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:
"БИТУМИНА МОНГОЛИА" ХХК
ЗАХИРАЛ

Б.ГАНШАГАЙ

"БИТУМИНА МОНГОЛИА" ХХК НИЙ УЛААНБААТАР ХОТ, БАЯНГОЛ ДҮҮРЭГ,
20-Р ХОРОО, ҮЙЛДВЭРИЙН БҮС, СОНСГОЛОНГИЙН АМ ГУДАМЖ, 5
ТООТАВТОЗАМЫН ТЕРМОПЛАСТИК БУДГИЙН ҮЙЛДВЭР ТӨСЛИЙН 2024
ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 5814227

ХЯНАСАН:
ХБОБХГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН

З. АЗЖАРГАЛ

БОЛОВСРУУЛСАН:
"БИТУМИНА МОНГОЛИА" ХХК
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЭРГЭЖИЛТЭН

Б.ГАНШАГАЙ

2024 ОН

НИЙСЛЭЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР
УЛСЫН АХЛАХ БАЙЦААГЧИЙН АЛБАН ДААЛГАВАР

Зөрчлийн үр дагаврыг арилгах арга хэмжээ авахуулах тухай

БИТУМИНА МОНГОЛИА ХХК-ИЙН ЗАХИРГААНД

2024 оны 07 дугаар
сарын 18-ны өдөр

№ 4607-158

Улаанбаатар
хот

Нийслэлийн Байгаль орчны газрын Байгаль орчны хяналтын улсын ахлах байцаагч О.Цэндхүү би Баянгол дүүргийн 20 дугаар хорооны нутаг дэвсгэр авто замын хэвтээ тэмдэглэгээний будгийн үйлдвэр чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй Битумина Монголиа ХХК -ийн хууль ёсны төлөөлөгч Гүйцэтгэх захирал Баттулга овогтой Ганшагай үйлдсэн зөрчлөө сайн дураараа илчилж ирсэн зөрчлийн хүрээнд хяналт шалгалт хийлээ.

Шалгалтаар Битумина Монголиа ХХК-ийн авто замын хэвтээ тэмдэглэгээний будгийн үйлдвэр нь 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг батлуулаагүй, төлөвлөгөөний биелэлтийг тогтоосон хугацаанд гаргаж холбогдох газарт тайлагнаагүй зөрчил үйлдэл нь тогтоогдсон.

Битумина Монголиа ХХК нь хяналт шалгалтын ажилд дэмжлэг туслалцаа үзүүлж, хяналт шалгалт хийх улсын байцаагчийн хяналт шалгалтын явцад илэрсэн зөрчил, дутагдлыг арилгах, хууль зөрчсөн үйл ажиллагааг зогсоох, 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийг гаргаж холбогдох газарт тайлагнан, 2024 оны төлөвлөгөөг батлуулан ажиллах ажиллах зэрэг холбогдох арга хэмжээ авах талаар тавьсан шаардлагыг биелүүлж, дүнг албан даалгавар хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн хугацаанд зургаар баталгаажуулан албан бичгээр мэдэгдэхийг даалгаж байна.

Даалгаврыг 2024 оны 08 дугаар сарын 16-ний өдрийн дотор биелүүлэхийг Битумина Монголиа ХХК -д /хүн, хуулийн этгээд, 18 насанд хүрээгүй хүний хууль ёсны төлөөлөгчийн нэрийг тодорхой бичих/-д даалгаж, тогтоосон хугацаанд биелүүлээгүй тохиолдолд Монгол Улсын Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.4 дүгээр зүйлд заасны дагуу шүүхэд хүсэлт гаргаж, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх журмаар албадан гүйцэтгүүлэх болохыг мэдэгдэв.

Зөрчлийн үр дагаврыг арилгах арга хэмжээний зардлыг зөрчил үйлдсэн хүн, хуулийн этгээд, 18 насанд хүрээгүй хүний хууль ёсны төлөөлөгч хариуцна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН
УЛСЫН АХЛАХ БАЙЦААГЧ

О.ЦЭНДХҮҮ

ДААЛГАВРЫГ ХҮЛЭЭН АВСАН
БИТУМИНА МОНГОЛИА ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

/ Б.ГАНШАГАЙ /

Хууль зүйн сайдын 2016 оны
А/204 дүгээр тушаалаар батлав.

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ

000179160

2014.03.12

/ Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9011470032

/ Хувийн хэргийн дугаар /

5814227

/ Регистрийн дугаар /

Битумина монголиа

Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани

/ Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм

/ Үүсгэн байгуулах баримт бичиг /

Тогтоол

/ шийдвэрийн нэр /

01

/ дугаар /

2014.03.05

/ он, сар, өдөр /

4610

/ код /

Гадаад худалдаа

/ Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

4330

Авто зам, замын байгууламжийг барих, засварлах. 2014.05.16-2017.05.16

/ код /

/ Туслах эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл /

Хугацаагүй

/ хугацаа /

1

/ гишүүдийн тоо /

2,887,690.0

/ өөрийн хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Чингэлтэй, 1-р хороо, энхтайваны өргөн чөлөө, Экспресс тауэр 14 давхар, Утас1: 77117730,
Утас2: , Факс:

/ хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг /

Гэрчилгээ дахин олгосон

2019 он 2 сар 14 өдөр

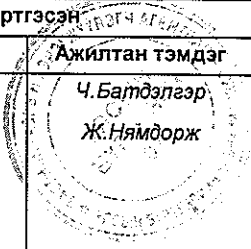
Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар
Хуулийн этгээдийн улсын
бүртгэлийн газар

/ бүртгэсэн байгууллагын нэр /

000179160 1118208661

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Баттулга овогтой Ганшагай-г Гүйцэтгэх захирал-р томилсныг бүртгэв.	2016.05.16	 <p>Ч.Батдэлгэр Ж.Нямдорж</p>
2	Дахин гэрчилгээ олгов.	2019.02.14	

Энэхүү гэрчилгээг хуурамцаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу харгуйлалтаг хүлээлгэнэ.
Улсын бүртгэлийн гэрчид үзэсвэргүй бол хүчингүй.

* 0 0 0 1 7 9 1 6 0 *

Шилжүүлгийн мэдээлэл

Журналын №: 175525126

Системийн огноо: 2024.07.18

Нэр: БИТУМИНА МОНГОЛИА ХХК

Илгээгч	Дансны дугаар: 499226496	Нэр БИТУМИНА МОНГОЛИА ХХК	Дүн 500,000.00 MNT	Ханш 1.00
/ таван зуун мянган төгрөг /				
Хүлээн авагч	Банкны дугаар: 90 Дансны дугаар 100200000906	Банкны нэр Төрийн сан Нэр НБОГ.Хүү торгуулийн орлого	500,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга:

ЕВ -Битумина Монголиа ХХК 5814227

Танд баярлалаа

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан

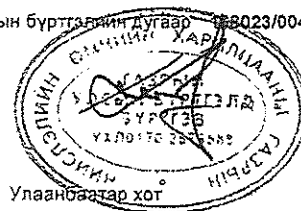
Салбар, тооцооны төв:

Гарын үсэг:

Тамга:

Огноо: ____ Он ____ Сар ____ Өдөр

ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДЭД ГАЗАР ЭЗЭМШҮҮЛЭХ ГЭРЭЭ

2014 оны 7 сарын 25 өдөр

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Монгол Улсын Газрын тухай хууль, Нийслэлийн Засаг даргын 2014 оны 7-р сарын 25-ны өдрийн А/644 тоот шийдвэрийг үндэслэн газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын газрын асуудал эрхэлсэн албан тушаалтан Баянжаргал овогтой Мягмарсүрэн, газар эзэмшигчийг төлөөлж Петровис ХХК-ийн ерөнхий захирал ажилтай Давааням овогтой Энхмаа нар энэхүү гэрээг байгуулав.

/Иргэн, хуулийн этгээдийн нэр/

Энэхүү гэрээнд гэрээний салшгүй хэсэг болох дараахь зүйлийг заавал тусгах бөгөөд эдгээрийн бүрдэл дутуу бол гэрээг хүчингүйд тооцох үндэслэл болно. Үүнд:

1. Газрын байршил, хэмжээ, хил хязгаар, заагийг тодорхой харуулсан кадастрын зураг;
2. Газар эзэмшүүлэгчээс газар эзэмшигчид тус газрыг хүлээлгэн өгсөн тухай акт;
3. Газрын төлөв байдал, чанарын улсын хянан баталгааг Монгол Улсын Засгийн газрын 2003 оны 28 дугаар тогтоолоор баталсан журмын дагуу хийлгүүлж баталгаажуулсан баримт;

Хоёр. Гэрээний нөхцөл

2.1. Газар эзэмшигчид олгосон газрын нийт хэмжээ 19847 /м2/. Үүнээс:

Нэгж талбарын тодорхой хэсгийг	Тухайн зориулалтаар эзэмших
эзэмших зориулалт	газрын хэмжээ

1. Шатахууны агуулах	19847 /м2/
----------------------	------------

2.2. Газрын төлбөрийн хэмжээ

Нэгжийн үнэ 440 төгрөг / дөрвөн зуун дөчин төгрөг тэг мөнгө /

Бүгд үнэ 8732680 төгрөг / найман сая, долоон зуун гучин хоёр мянга, зургаан зуун наян төгрөг тэг мөнгө /

Үүнээс

1-р улиралд	2183170	төг	3-р улиралд	2183170	төг
2-р улиралд	2183170	төг	4-р улиралд	2183170	төг

2.3. Газрын төлбөрийг улирал бүрийн эхний сарын 25-ны дотор газар эзэмшүүлэгчийн Улаанбаатар банкны 2611009722 тоот дансанд шилжүүлж байна.

/Банкны салбарын нэр, дансны дугаар/

2.4. Газар эзэмшүүлэх тухай эрх бүхий Засаг даргын шийдвэр гарсан өдрөөр газрын төлбөр хийх хугацааг тооцно.

2.5. Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр газрын төлбөрийн хэмжээ өөрчлөгдөх тохиолдолд гэрээнд өөрчлөлт оруулна. Ийнхүү газрын төлбөрийг шинэчлэн тогтоолгоогүй бол зохих зардлыг газар эзэмшигч хүлээнэ.

2.6. Газар эзэмшүүлэгчийн тавьсан шаардлагын дагуу газрыг эзэмшинэ.

Гурав. Газар эзэмшүүлэгчийн эрх, үүрэг

3.1. Газар эзэмшигч газрыг гэрээний дагуу эзэмшиж байгаа эсэхийг хянах;

3.2. Уг газрыг эзэмшүүлэхийн зэрэгцээ дараахь шаардлагыг газар эзэмшигчид тавих эрхтэй. Үүнд:

-Нийтийн эзэмшлийн зам талбайн орц гарцыг чөлөөтэй байлгах;

-Өөрийн эзэмшил газар дээр барилгын өргөтгөл, шинэтгэлийг зохих зөвшөөрлийн дагуу

хийх;

-Эзэмшилд олгосон газрын хил хязгаарыг газар дээр нь хүлээлгэн өгөх;

-Газрын хэмжээ, зориулалтыг өөрчлөхгүй байх;

-Бусдын газар эзэмшилтэй холбогдсон эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг зөрчихгүй байх;

3.3. Газрыг гэрээний нөхцлийн дагуу эзэмшээгүй, энэ талаар болон гэрээний 3.2 дугаар зүйлд тавьсан шаардлагыг биелүүлээгүй буюу Газрын тухай хуулийн 40.1.1- 40.1.6. дугаар зүйлд заасан нөхцөл бий болсон тохиолдолд гэрээг хүчингүй болгож, мөн хуулийн 62 дугаар зүйлд зааснаар хохирлыг нөхөн төлөхийг шаардах;

3.4. Газар эзэмших гэрээг жил бүр дүгнэж, төлбөрийн тооцоо нийлсэн акт үйлдэх;

3.5. Холбогдох хууль тогтоомжоор олгогдсон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх;

Дөрөв. Газар эзэмшигчийн эрх, үүрэг

4.1. Гэрээний нөхцөлийн дагуу газрыг эзэмших, ашиглах;

4.2. Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааг газар өмчлөгчөөс гаргуулж авах;

4.3. Газарт учирсан хохирлыг гэм буруутай этгээдээр тогтоосон журмын дагуу нөхөн төлүүлэх;

4.4. Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зохих ёсоор биелүүлж ирсэн бол эрхийн гэрчилгээний хугацаа дуусахад уг газрыг үргэлжлүүлэн эзэмшихээр гэрчилгээний хугацааг сунгуулах;

4.5. Газрын төлбөрийг газрын ашигт шинж чанарыг ашигласан эсэхээс үл хамааран хугацаанд нь төлөх;

4.6. Төлбөрийг хугацаанд нь гүйцэтгээгүй тохиолдолд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.5 хувиар хоног тутам алданги төлөх;

4.7. Эзэмшлийн газраа бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг бусдад ашиглуулах бол эрх бүхий Засаг даргаас зөвшөөрөл авч, энэ тухай улсын бүртгэлд бүртгүүлэх;

4.8. Газар эзэмшүүлэгчээс газрын эзэмшил, ашиглалттай холбогдуулан 3.2-р заалтад дурьдагдсан шаардлагыг цаг тухайд нь биелүүлэх;

4.9. Өөрийн эзэмшлийн газар болон орчны 50 метр хүртэлх нийтийн эзэмшлийн зам, талбай, ногоон байгууламжийг хамгаалж, тохижилт хийх;

4.10. Газар дээр байгаа нийтийн эзэмшлийн эд хөрөнгийн ашиглалт, засвар үйлчилгээ, хамгаалалтыг хариуцах;

4.11. Холбогдох хууль тогтоомжоор тогтоосон бусад эрх, үүрэг, хариуцлага хүлээх;

Тав. Газрын талаарх эд хөрөнгийн эрхийн зарим зохицуулалт

5.1. Газар эзэмшигчийн өмчлөлд байгаа тухайн газар дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрх өөр этгээдэд шилжвэл

-Тухайн газрыг эзэмших эрхийг дуусгавар болгож, шинээр газар эзэмших эрхийг тогтоох;

-2 талын тохиролцсоны дагуу;

-Хууль тогтоомж, шүүхийн шийдвэрийн дагуу шийдвэрлэнэ.

5.2. Газар эзэмших эрх болон гэрээний хугацаа дуусгавар болоход тухайн газар дээрх барилга байгууламж, бусад эд хөрөнгийг хэрхэх тухай анх эрх олгосон шийдвэрт заасан бол тэр дагуу, харин заагаагүй бол

-Газрын тухай хуулийн 47-р зүйлийн дагуу

-Газрын тухай хуулийн 49-р зүйлийн дагуу

-2 тал харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

5.3. Энэхүү гэрээгээр эзэмших эзэмшил газрыг хязгаартай ашиглах эрх бүхий газар ашиглагч

Шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү гэрээнд хавсаргаж болно.

5.4. Газар эзэмшигчийн газрыг бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө эрх бүхий байгууллага улсын тусгай хэрэгцээнд нөхөн олговортойгоор солих буюу эргүүлэн авах тухай шийдвэр гаргавал уг шийдвэрийн үндэслэл болсон талуудын урьдчилсан тохиролцоо болон бусад эрхийн актаар зохицуулна.

5.5. Гэрээний талууд шаардлагатай гэж үзсэн бусад нөхцөл:

-Зөвшөөрөлгүй барилга байгууламж барьсан тохиолдолд Газрын тухай хуулийн 57.3, 57.4, 57.5 дугаар зүйлийн дагуу арга хэмжээ авна.

-Газрын төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүй тохиолдолд газар эзэмших эрхийг хүчингүй болгож, газар дээрх эд хөрөнгийн эрхийн асуудлыг шүүхийн журмаар шийдвэрлүүлнэ.

-Газар эзэмших гэрээний хугацаа дуусмагц талууд түүнийг цуцлах санал тавиагүй бөгөөд газар эзэмшигч газраа эзэмшсээр байгаа бол энэхүү гэрээг 1 /нэг/ жилийн хугацаанд хүчинтэй гэж үзнэ.

-Ерөнхий төлөвлөгөөний авто зам, бохир усны шугамын хамгаалалтын бүсэд орж байгаа хэсэгт барилга байгууламж барихгүй, шугамын засвар үйлчилгээнд саад учруулахгүй байх

Зургаа. Бусад зүйл

6.1. Гэрээ нь газар эзэмшигчид газрыг актаар хүлээлгэн өгч, эрх бүхий Засаг дарга газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ олгосон өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөнө.

6.2. Энэхүү гэрээг хоёр хувь үйлдэж талууд гарын үсэг зурсан өдрөөс эхлэн 5 /таван / жилийн хугацаатай байгуулав.

6.3. Энэхүү гэрээтэй холбоотой бусад асуудлыг Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

Гэрээний талуудын албан ёсны хаяг, харилцах утас:

Газар эзэмшүүлэгч: Улаанбаатар - 46
Нийслэлийн Өмчийн Харилцааны Газар
Утас: 325043, 328976
Улаанбаатар банк 2611009722

Газар эзэмшигч: СБД 1-хороо Энхтайвны өргөн чөлөө өөрийн байр
Газрын байршил: Баянгол 20-р хороо
Регистр /улсын бүртгэл/-ийн дугаар: 2078465
Харилцах дансны дугаар: ХХБанк 404012837
Харилцах утас: 323510, 327051

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Газар эзэмшүүлэгчийг төлөөлж:
Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын дарга
Ш.Төмөрбаатар
Газар зохион байгуулагч
Б.Мягмарсүрэн

Газар эзэмшигчийг төлөөлж:
Петровис ХХК-ийн
ерөнхий захирал
Д.Энхмаа

Энэхүү гэрээний нэг хувийг 168023/0047 тоот дугаар бүхий нэгж талбарын хувийн хэрэгт хадгалав.

**Барилгажсан талбайн дэвсгэр газрын төлөв,
байдал чанарын улсын хянан баталгааны дүгнэлт**

- Хянан баталгааны төрөл : Захиалгат
1. Нэгж талбарын дугаар: 168023/0047
2. Иргэн, аж ахуй нэгж байгууллагын нэр: Петровис ХХК
3. Аймаг / нийслэл / - ..... Улаанбаатар
4. Сум / дүүрэг / - ..... Баянгол
- Баг / хороо / - ..... 20-р хороо
5. Хороолол ..... Үйлдвэр
6. Нийт талбай /м²/ 19847 м²
7. Хөрсний доройтол, бохирдол, түүний төрөл, зэрэглэл :

Хөрсний өнгөн давхарга бүрэн эвдэрч бүтцээ алдаж хайрга, дайрга элсний холимог болсон. Газрын гадаргуу нилэнхүйдээ тоосжсон. Ургамал нөмрөг, байгалийн төрх бүрэн өөрчлөгдөж, хог ургамал бүхий бүлгэмдлээр солигдсон. Биологийн бохирдол байхгүй. Хотын үйлдвэрийн район учраас химийн бохирдол хотын дундаж фон түвшинээс их.

Хөрсний хүнд металлын бохирдол

Газрын нэр	Үзүүлэлтийн нэр						
	Хар тугалга, мг/кг	кадьми, мг/кг	зэс, мг/кг	цайр, мг/кг	никель, мг/кг	кобальт, мг/кг	хром, мг/кг
Толгойт, ТЭЦ-4, үйлдвэр	36,0	1,5	39,0	86,0	40,0	15,0	127,0
Хүлцэх агууламж /ХА/	35,0	5,0	60,0	100,0	50,0	30,0	100,0

Үйлдвэрийн район орчмын авто зам дагуух хөрсний эзсийн агууламж хөрсний өнгөн үе давхаргадаа хамгийн бага нь 10.84 мг/кг байхад автозамаас 5-10 метрийн зайнаас авсан дээжнээс 185.10 мг/кг зэс, цайр 33.85-109.35 мг/кг байгаа нь хэвийн хэмжээнээсээ 2.5-3.5 дахин их, никель 5.65-15.15 мг/кг, хар тугалга 11.20-107.34 мг/кг байна.

8. Газар ашиглалтын аюулгүй байдал, техникийн нөхцөл

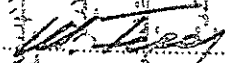
Газар ашиглалтын аюулгүй байдалд нөлөөлөх хүчин зүйл одоогоор байхгүй. Үйлдвэрийн хашааны дундах аж ахуйн замууд эмх замбараагүй, гудамж зам төлөвлөлтгүй. Энд тэнд ахуйн болон үйлдвэрийн хог хаягдал, овоолсон шороо ихтэй.

9. Газрын төлөв байдалд чанарын өөрчлөлтийн талаар хийсэн дүгнэлт, цаашид авах арга хэмжээний тухай зөвлөмж

Тухайн нэгж талбарын хөрс техникийн хөлд нэрвэгдэж физик элэгдэлд нилээн орсон тул байгалийн унаган төрхөө бүрэн алдсан гэж дүгнэж болно. Үйлдвэрийн орчны авто замд тэмдэгжүүлэлт хийх. Овоолсон шороо, хог хаягдлыг зөөж тэгшлэх. Үйлдвэрийн бүс учраас албан байгууллага, орон сууцны суурьшилын бүс байршуулахыг зогсоох шаардлагатай.

Хянан баталгааг Ланрес ХХК-ны 2008 оны дүгнэлтийг үндэслэв.

Газрын төлөв, байдал чанарын улсын хянан баталгааны дүгнэлт
олгосон: Нийслэлийн Өмчийн харилцааны газрын дарга

 Ш.Төмөрбаатар

Өгнөө: 2014 оны 8 дугаар сар 5

лар эзэмшигчийн:

9011027052 2078465

(улсын бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар, регистрийн дугаар)

СБД 1-хороо Энхтайвны өргөн чөлөө өөрийн байр

(байнгын хаяг)

ХАМТРАН ЭЗЭМШИГЧИЙН БҮРТГЭЛ

а/д	Эцэг /эх/-ийн нэр, нэр	Иргэний үнэмлэхийн дугаар	Регистрийн дугаар
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			

ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ БАРЬЦААЛСАН ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Барьцаалагчийн нэр	Эхэлсэн огноо	Дууссан огноо	Бичилт хийсэн албан тушаалтан	
			нэр	гарын үсэг

Эзэмших эрхийн хугацааны сунгалт:

аймаг (нийслэл)-ийн сум (дүүрэг)-ын нутаг дэвсгэрт Засаг даргын 2 оны сарын өдрийн тоот шийдвэрийг үндэслэн газар эзэмших эрхийн гэрчилгээг жилийн хугацаагаар 2 оны сарын өдөр хүртэл сунгав.

аймаг (нийслэл)-ийн сум(дүүрэг)-ын ГАЗРЫН АЛБАНЫ ДАРГА / СУМЫН ГАЗРЫН ДААМАЛ

ТАМГА / ТЭМДЭГ (гарын үсэг) (нэр)

2 оны сарын

МОНГОЛ УЛС

АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН

ГЭРЧИЛГЭЭ

Дугаар: 000304964

Петровис ХХК

(аж ахуйн нэгж байгууллагын нэр)

Улаанбаатар аймаг (нийслэл)-ийн Баянгол сум (дүүрэг)-ын нутаг дэвсгэрт Засаг даргын 2014 оны 07 сарын 25 өдрийн А/644 тоот шийдвэрийг үндэслэн, нэгж талбарын 168023/0047 дугаар бүхий 19847 м² /га/ газрыг 5 жилийн хугацаатай

Баянгол, 20-р хороо (газрын байршил хаяг, нэр)

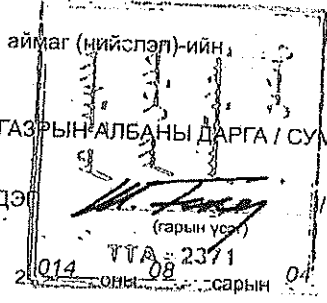
Шатахууны агуулах зориулалтаар

эзэмшүүлэхээр энэхүү гэрчилгээг олгов.

Нийслэл аймаг (нийслэл)-ийн сум (дүүрэг)-ын

ГАЗРЫН АЛБАНЫ ДАРГА / СУМЫН ГАЗРЫН ДААМАЛ

ТАМГА / ТЭМДЭГ (гарын үсэг) Ш.Төмөрбаатар (нэр)

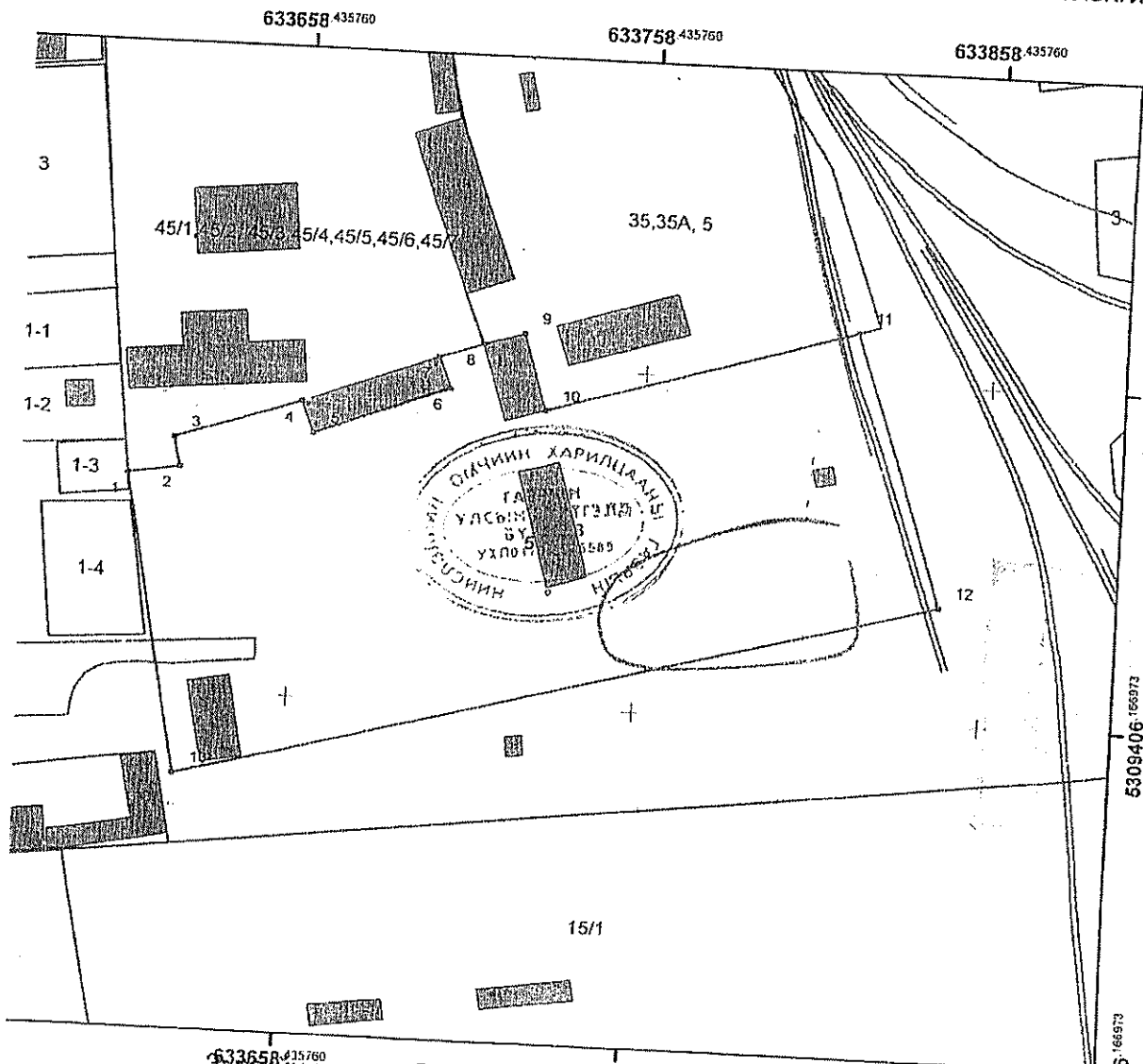
УТА: 2371
2014 оны 08 сарын 04

АЖ АХУЙН НЭГЖ Петровис ХХК (2078465) -н ЭЗЭМШИЖ БАЙГАА
 ГАЗРЫН БАЙРШЛЫН КАДАСТРЫН ЗУРАГ

2014-08

Нэгж талбарын дугаар : 18633309728454

Хаяг : Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 20-р хороо, Үйлдвэрийн бүс-1, Сонсголонгийн зам гудамж, 5 тоот хаалга

№	X	Y	цэгүүд урт	
1	5309469.99	633610.11	1-2	14.79
2	5309472.32	633624.71	2-3	0.86
3	5309480.98	633622.84	3-4	38.31
4	5309493.28	633659.12	4-5	10.03
5	5309483.93	633662.76	5-6	42.20
6	5309499.13	633702.13	6-7	10.06
7	5309508.52	633698.51	7-8	13.32
8	5309512.82	633711.12	8-9	12.20
9	5309516.41	633722.78	9-10	23.63
10	5309493.79	633729.61	10-11	92.96
11	5309521.15	633818.45	11-12	84.88
12	5309440.71	633845.55	12-13	226.56
13	5309382.30	633626.65	13-1	89.23

Зургийн масштаб 1:2000 (1 сантиметрт 20 метр багтана.)

Талбайн хэмжээ 19847 квадрат метр
 Зураг үйлдсэн Б.Мягмарсүрэн/
 (НӨХГ-ийн кадастрын хэлтсийн мэргэжилтэн)
 (Тамга) Хянасан Б.Загдсамбар/
 (Кадастрын хэлтсийн дарга) ?